

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

อาจกล่าวได้ว่า เป้าหมายของการศึกษาสังคมศาสตร์ตามทัศนะของกลุ่มธรรมชาตินิยม (naturalism) คือ การอธิบาย และการทำนายปรากฏการณ์ทางสังคมภายใต้กฎทั่วไป (Martin and MacIntyre; 1994: 159) ดังนั้น ถ้าเชื่อตามทัศนะของธรรมชาตินิยมแล้ว จะทำให้แนวทางการศึกษาหรือระเบียบวิธีวิทยาทางสังคมศาสตร์กับวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (natural sciences) นั้นเหมือนกัน แต่ คาร์ล ปอปเปอร์ เห็นว่า การศึกษาในสาขาสังคมศาสตร์ประสบปัญหาหลักคือ ปัญหาเรื่องวิธีการ (method) (Popper, 1972:1) ที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ใน แต่ละสาขา ตัวอย่างเช่น สาขาจิตวิทยา ได้ลอกเลียน (copy) ตัวแบบของการทดลอง ในการศึกษาทางวิทยาศาสตร์กายภาพ เช่น การนำเอาสาขาวิชาฟิสิกส์มาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ หรือที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายก็คือ การศึกษาในเชิงพฤติกรรมศาสตร์ แต่ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในสังคมศาสตร์สาขาใดก็ตาม เนื้อหาสาระหลักของการศึกษาคือมนุษย์ ปัญหาก็คือ หลายครั้งที่เราไม่สามารถจะทำความเข้าใจกับพฤติกรรมของมนุษย์ภายใต้ตัวแบบการศึกษาในเชิงฟิสิกส์ได้ จึงนำไปสู่การพยายามตั้งคำถามพื้นฐานในสาขาสังคมศาสตร์ที่ว่า

- 1) การนำเอาระเบียบวิธีวิทยา (methodology) ทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ มาใช้กับการศึกษาทางสังคมศาสตร์นั้น มีความเหมาะสมเพียงใด

คำถามนี้นำไปสู่การมีทัศนะที่เห็นแตกต่างกันเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่สนับสนุน (pro-naturalism) คิดว่า เราสามารถนำเอาตัวแบบการศึกษาของวิทยาศาสตร์กายภาพ เช่น ฟิสิกส์ มาใช้ในการศึกษาสังคมศาสตร์ได้ ส่วนกลุ่มที่คัดค้าน (anti-naturalism) นั้น คิดว่า เราไม่สามารถนำเอาตัวแบบของการศึกษาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติมาใช้กับสังคมศาสตร์ได้

นอกจากนี้ บทความของ Alasdair MacIntyre "The Character of Generalization in Social and their Lack of Predictive Power" ใน *After Virtue* (1984: 89) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของกฎทั่วไปในสังคมศาสตร์ว่า สำหรับนักสังคมศาสตร์นั้น หน้าที่หลักในฐานะเป็นผู้ศึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านสาขานั้น จำเป็นต้องมีความสามารถในการทำนายถึงผลลัพธ์ และทางเลือกที่คาดว่าจะเป็นไปได้ของนโยบาย อย่างไรก็ตาม ถ้าหากว่าการทำนายนั้นมิได้มาจากความรู้ที่มาจากกฎทั่วไปแล้ว ก็จะทำให้สถานภาพของนักสังคมศาสตร์นั้นสั่นคลอนได้

2) มีผู้พยายามจะทำทนายระเบียบวิทยาของสังคมศาสตร์เชิงธรรมชาตินิยม ตัวอย่างเช่น คาร์ล ปอบเปอร์ ใน *The Poverty of Historicism* (1972) มีทัศนะว่า เราไม่สามารถทำนายอนาคตทางสังคมของมนุษย์ได้ อันเนื่องมาจากเราไม่สามารถที่จะทำนายการเปลี่ยนแปลงความรู้ของมนุษย์ได้ว่า จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร และเป็นไปในทิศทางใด

นอกจากนี้ Hayek ใน "The Theory of Complex Phenomena" ได้ชี้ให้เห็นว่า เนื้อหาสาระของสังคมศาสตร์นั้นสลับซับซ้อนมากกว่าวิทยาศาสตร์ และได้ส่งผลกระทบต่อสังคมศาสตร์ไม่สามารถมี

กฎหมาย (General Law) ในลักษณะเดียวกันกับกฎหมายของวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ
ได้

ข้อที่น่าสังเกต ก็คือ ผู้ทำทนายได้มุ่งประเด็นโจมตีมาที่เรื่องที่เป็น
พื้นฐานของการอธิบายและการทำนาย นั่นคือ เรื่องของ "กฎทั่วไป" ทั้งนี้
เนื่องมาจาก ถ้าหากเราสามารถแสดงให้เห็นว่า สังคมศาสตร์ไม่สามารถมี
"กฎทั่วไป" ได้ การอธิบายและการทำนายภายใต้กฎทั่วไป ก็เป็นไปไม่ได้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. ต้องการศึกษาดัง ข้อถกเถียงของทัศนะที่คิดว่า สังคมศาสตร์
สามารถมีกฎทั่วไปได้
2. ต้องการศึกษาดัง ข้อถกเถียงของทัศนะที่คิดว่าสังคมศาสตร์
ไม่สามารถมีกฎทั่วไปได้
3. ต้องการวิเคราะห์ และเปรียบเทียบ เหตุผลที่ใช้สนับสนุน
และคัดค้านปัญหาเรื่องการมีกฎทั่วไปนี้ว่าทัศนะไหนมีน้ำหนักน่าเชื่อถือกว่ากัน

ขอบเขตของการวิจัย

จะมุ่งศึกษาปัญหาความเป็นไปได้ของกฎทั่วไปในทางสังคม
ศาสตร์ว่า จะสามารถมีได้เช่นเดียวกับกฎทั่วไปในทางวิทยาศาสตร์ได้หรือ
ไม่ แต่ทั้งนี้เพื่อมิให้ประเด็นปัญหากระจัดกระจายออกไป หรือเป็นการถกเถียง
โต้แย้ง ออกนอกเรื่องนอกประเด็น จึงจำเป็นจะต้องจำกัดขอบเขต และ
ความหมายของคำที่ใช้ดังนี้

"สังคมศาสตร์" ที่ใช้ในงานวิจัยนี้ หมายถึง สาขาวิชาทาง
เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา และประชากรศาสตร์

ส่วนประเด็นการวิเคราะห์จะแบ่งเป็น

- บทที่ 1 บทนำ จะเป็นการเสนอเค้าโครงการวิจัย
- บทที่ 2 จะเสนอเกณฑ์หรือลักษณะสำคัญอันขาดเสียมิได้ของกฎทั่วไป
- บทที่ 3 จะนำเสนอทัศนะที่คัดค้านการมีกฎทั่วไปในสังคมศาสตร์ โดย
จะวิเคราะห์ถึงการอ้างเหตุผลคัดค้าน ทั้งนี้หมายถึงรวมถึง
ข้อโต้แย้งที่ใช้แก้ต่าง และวิพากษ์วิจารณ์ทัศนะนี้ด้วย
- บทที่ 4 จะนำเสนอทัศนะที่สนับสนุนการมีกฎทั่วไปในสังคมศาสตร์โดย
จะวิเคราะห์ถึงการอ้างเหตุผลสนับสนุน ทั้งนี้จะนำเสนอ
ข้อโต้แย้งต่อการอ้างเหตุผลสนับสนุนการมีกฎทั่วไป ในทาง
สังคมศาสตร์ด้วย
- บทที่ 5 จะเสนอว่า มีข้อเสนอที่น่าจะสนับสนุนฝ่ายที่คัดค้านการมีกฎ
ทั่วไปในสังคมศาสตร์ กล่าวคือ จะแสดงให้เห็นว่า การที่ไม่
สามารถมีกฎทั่วไปได้เกี่ยวกับนวัตกรรมในทางสังคมศาสตร์นั้น
นำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า ไม่สามารถมีกฎทั่วไปในทางสังคมศาสตร์
ได้อย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จะใช้เอกสารประกอบการวิจัยในรูปของตำรา เอกสาร บทความทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาปรัชญาสังคมศาสตร์ และ ปรัชญาวิทยาศาสตร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ช่วยให้เข้าใจปัญหาเกี่ยวกับเป้าหมายของสังคมศาสตร์
2. ทำให้ทราบถึง สถานภาพทางญาณวิทยาของสังคมศาสตร์ ที่เชื่อในแนวธรรมชาตินิยม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย